

seboj in na kaj je treba biti pozoren pri orientaciji na tej gori. Poleg tega so pri vsaki gori natančna navodila glede prejšnjih cepljenj, praktičnih napotkov, razdelitvi poti na etape, na zemljevide, ki naj bi jih preštudirali, preden bi se odločili za to pot, in kakšne osebne izkušnje naj bi si pridobili, preden naj bi se odpravili na pot.

Knjiga je zapeljiva spodbuda za vzpon na katerega od teh pettisočakov. Česar ne stori besedilo, opravijo še fotografije: tisti, ki so ga že kdaj zapeljevale gorske višine, se bo dal po branju in listanju te knjige zlahka zapeljati, da se bo odpravil na katerega od opisanih vrhov.

Kot pišeta zakonca Schmidt, je cela vrsta pettisočakov, na katere se sploh ni težko povzpeti, dodatna olajševalna okoliščina pri nekaterih pa je ta, da imajo zelo visoka izhodišča, do katerih se je mogoče pripeljati.

Južni pristopi na Grintovce

Grintovci so visokogorska skupina najvzhodnejšega predela Alp z najvišjim vrhom Grintovcem (2558 m) ter najširšim prehodom Kamniškim sedlom (1884 m). Vrhovi teh gora krasijo severno obzorje Ljubljanske kotline. Temu predelu je posvečen planinski vodnik, ki ga je pripravil **Andrej Stritar**, avtor že prenekaterega planinskega vodnika. Knjiga, ki zajema 175 strani, je izšla pri družinski založbi Sidarta iz Ljubljane. V njej je opisanih 51 izletov po znanih in markiranih poteh, po neznanih in skritih pastirskih stezah in lovskihprehodih, kakor tudi po lažjih brezpotjih in plezalnih smerih. Dandanes v tem svetu ni več toliko gorskih pastirjev in lovcev kot nekoč, ki bi vzdrževali zdaj že pozabljene poti. Avtor tega vodnika je zato poskušal opozoriti gornike, naj našim zanamcem ohranijo ta del neokrnjenega sveta kot svojevrstno naravno in kulturno dediščino naših prednikov.

Opisane poti se končujejo tam, kjer se tudi začenejo. Do teh točk se navadno lahko pripeljemo z lastnimi prevoznimi sredstvi, zelo ugodno

na pa so tudi javna. Vsaka pot je opremljena z oceno njene težavnostne stopnje. Podani so podatki o nadmorski višini začetne oziroma končne točke, nadmorski višini najvišje točke oziroma namembnega cilja ter višinska razlika in čas prehojene poti.

Z vseh vrhov Kamniških Alp so izredno lepi razgledi, vrisani na prilogi Razgledi z Grintovca, ki jo je že leta 1940 pripravil častni predsednik Planinske zveze Slovenije **ing. arh. Vlasto Kopač**. V tem pogorju je tudi dovolj planinskih koč (4), planinskih domov (8) in bivakov (5). Večina jih je opisanih v uvodnem delu in predstavljenih s perorisbami akad. slikarja **Toneta Rojca**.

Opisane poti so razvrščene v šest skupin. V prvi so izleti pod gorami, večinoma po dolinskih poteh v okolici Kamniške Bistrice. V drugi skupini so poti od Krvavca do Kokrskega sedla, na območju katere je znamenita Medvedja jama pod Kompetelo na višini 1500 metrov, kjer so našli kosti jamskega medveda. V tretji skupini so opisane poti od Velike planine, kjer so našli prazgodovinske ostanke staroselcev, s številnimi in zaščitenimi pastirskimi stanovi, do odmaknjene Menine planine nad Gornjim Gradom. Nekdaj najpomembnejša steza na Malo planino vodi mimo dveh v gotskem slogu zidanih cerkva, sv. Petra in sv. Primoža. V četrti skupini so visokogorske ture na najvišje vrhove Grintovcev, med katerimi je večina zahtevnih poti. Zanimivo pa je, da je pot na najvišjega med njimi, na Grintovec, skoraj sprehajalna, njena dolžina pa je le za utrjenega hodca. V petem delu, od Planjave, najširše gore v Kamniških Alpah, do Ojstrice in njenih sosednjih grebenov, pa je predvsem izredno veliko plezalnih smeri, ki jih zaradi bližine radi obiskujejo predvsem kamniški in ljubljanski alpinisti.

Kot izrazito posebnost tega gorstva moramo omeniti Kamniško jamo na višini 1400 metrov pod Staničevim vrhom, ki so jo jamarji odkrili povsem po naključju, in sicer šele leta 1978. V njej ni kapnikov, pač pa prekrasni aragonitni kristali. Na Korošici pod Ojstrico so še neka-

tere posebnosti. Prva je Lučki Dedec, na katerem se je pisala zgodovina našega alpinizma. Na robu planote je bila že leta 1876 postavljena prva planinska (Kocbekova) koča, v bližini katere je danes le še nova kapelica sv. Cirila in Metoda.

V zadnjem, šestem delu pa so opisane le tri, a zato daljše, večdnevne poti. Prva vodi z Menine planine prek prelaza Črnivec na Malo in Veliko Planino in do Korošice. Druga je speljana od Ojstrice prek vseh najvišjih grebenov Kamniških Alp do Grintovca in Kočne. Tretja pelje iz Kamniške Bistrice na Kamniško sedlo, nato pa po severni strani na Okrešelj, skozi Turski žleb in čez Rinke na Savinjsko sedlo, pod severnim ostenjem Skute do Kranjske kočice na Ledinah oziroma Češke kočice na Zgornjih Ravneh, nato pa čez Kočno in Grintovec na Kokrsko sedlo in čez Kalški greben nazaj v dolino Kamniške Bistrice.

V knjigi je lepo urejeno abecedno imensko kazalo in obsežen seznam literature. V vodniku so opisane poti, vrisane na perorisbah gora in pogorij, delo **Jurija Kolenca**. V knjigo je vložen jasen in všečen pregledni zemljevid, ki ga je pripravil Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo. Na njem pa ni poleg nekaterih robnih predelov tudi Menine planine, najbolj oddaljenega predela v tej knjigi obravnavanega območja. Posebej moramo omeniti izbor v knjigi objavljenih večbarvnih fotografij, ki so jih prispevali znani slovenski planinski fotografi. Prav vse do zadnje so lepe in zanimive.

Ciril Velkoverh

Sanjske gore — gorske sanje

Posebno draž daje knjigi »Traumberge — Bergträume« (Sanjske gore — gorske sanje), ki je izšla v založbi Silva v Zürichu, dvanajst žensk in moških, ki pripovedujejo o svojih sanjskih gorah v Alpah, v Afriki, divjem Tadžikistanu, na Alaski ali čisto na jugu Južne Amerike. Zamisel, da bi v eni gorniški knjigi različni avtorji in fotografi pripovedovali o svojih doživetjih na gori, ni nova. Že leta 1936 se je, na primer,